

پاسخ معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به درخواست‌های دانشجویان شرکت کننده در پلتفرم اجتماعی کارزار

برخی از دانشجویان علوم پزشکی کشور درخواست دارند که با توجه به شرایط ویژه کشور و تأثیر مستقیم آن بر روند تحصیلی دانشجویان، بازنگری جدی در تصمیمات مرتبط با شیوه برگزاری امتحانات پایان ترم تحصیلی جاری انجام شود.

مشخصاً دانشجویان شرکت کننده در پلتفرم کارزار مطرح کرده‌اند درحالی که به دلیل محدودیت‌های ناشی از وضعیت فعلی کشور، امکان برگزاری آزمون‌های حضوری با امنیت و سلامت کامل فراهم نیست، استفاده از روش‌های جایگزین از جمله آزمون‌های مجازی، راهکار مؤثری در حفظ سلامت جسمی و روانی دانشجویان و استمرار آموزش است و درخواست داشته‌اند که معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی «مجاز برگزاری آزمون‌های دروس تئوری و عملی به صورت مجازی» را صادر کند.

بر این اساس معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با استناد به دلایل فنی، تخصصی و اخلاقی، مخالفت خود را با این درخواست- برگزاری امتحانات پایان ترم به صورت مجازی- قبلاً اعلام کرده و مجدداً بر این سیاست تأکید می‌کند.

در ادامه به تشریح مفصل دلایل اتخاذ این سیاست می‌پردازیم:

1- نبود زیرساخت پایدار و مطمئن ارتباطی (اینترنت)

یکی از چالش‌های اساسی برگزاری آزمون مجازی در کشور، قطعی‌های مکرر اینترنت و ناپایداری شبکه در زمان‌های اوج مصرف است. تجربه دوره‌های اخیر نیز نشان داد که حتی در کلاس‌های مجازی عادی، مشکلاتی مانند قطع صدا و تصویر یا خروج ناگهانی از

سامانه ام‌ری رایج است. در یک آزمون رسمی پایان‌ترم که سرنوشت نمره و پیشرفت تحصیلی دانشجو به آن گره خورده، چنین بی‌ثباتی‌هایی به معنای بی‌عدالتی و تضییع حقوق دانشجویان است. از سوی دیگر، تنوع کیفیت اینترنت در نقاط مختلف کشور (از مراکز استان‌ها تا مناطق محروم) باعث می‌شود که فرصت‌های برابر برای شرکت در آزمون مجازی فراهم نباشد.

2- احراز هویت معتبر و مؤثر غیرممکن است

در آزمون حضوری، هویت دانشجو با بررسی کارت دانشجویی، عکس روی آن و تطبیق چهره به صورت لحظه‌ای تأیید می‌شود. در آزمون مجازی حتی اگر از نرم افزارهای تشخیص چهره یا پرسش‌های امنیتی استفاده شود، همچنان امکان جعل هویت، ورود فرد دیگری به جای دانشجو، یا استفاده از چندین دستگاه و حساب کاربری مختلف وجود دارد. همچنین دانشجو می‌تواند دوربین را خاموش کند، تصویر ضبط شده از خود را نمایش دهد یا با تغییر زاویه دوربین، نظارت را خنثی کند. فناوری‌های کنونی در دسترس دانشگاه‌ها، توانایی جلوگیری کامل از این تخلفات را ندارند.

3- تضمین پاسخگویی مستقل و بدون کمک خارجی ناممکن است

حتی اگر فرض کنیم هویت دانشجو تأیید شده، در محیط مجازی هیچ کنترلی بر نحوه پاسخگویی وجود ندارد. دانشجو می‌تواند همزمان با مرورگر آزمون، صفحات دیگری را با مطالب درسی یا هوش مصنوعی باز کند، با دوستان خود به صورت گروهی در پیام‌رسان‌ها یا تماس صوتی هماهنگ شود، از ابزارهای جستجوی صوتی یا نرم افزارهای حل مسئله استفاده کند و حتی کل سؤالات را برای فردی دیگر ارسال کند و پاسخ‌ها را دریافت نماید.

در چنین شرایطی، نمره کسب‌شده دیگر نمایانگر دانش فردی دانشجو نخواهد بود، بلکه «مهارت‌ها و توانایی‌دسترسی به منابع» است. به همین دلیل، معاونت آموزشی تأکید دارد: برگزاری آزمون مجازی در این وضعیت، تولید «آزمون‌نما» است؛ قالبی که شبیه آزمون به نظر می‌رسد اما هدف اصلی آن (سنجش عادلانه و واقعی یادگیری) را محقق نمی‌کند.

4- جایگزینی آزمون‌نما با آزمون حضوری به معنای نادیده گرفتن فلسفه آموزش

در فرآیندهای آموزشی، آزمون فقط یک روال اداری نیست؛ ابزار اساسی برای بازخورد دادن به استاد و دانشجو درباره میزان اثربخشی تدریس و یادگیری است. اگر آزمون مجازی نتواند این بازخورد واقعی را فراهم کند، دانشجو و استاد هر دو دچار توهم یادگیری می‌شوند.

معاونت آموزشی به صراحت اعلام کرده است: «اگر به هر دلیلی قادر به برگزاری آزمون حضوری نباشیم، به هیچ وجه «آزمون‌نما» را جایگزین آن نخواهیم کرد. در عوض، سنجش میزان یادگیری را با روش‌های جایگزین و کنترل‌شده‌تر مانند پروژه‌های عملی، ارزیابی مستمر و کوئیزهای طول ترم، مصاحبه‌های علمی، آزمون‌های شفاهی حضوری یا آنلاین با نظارت مستقیم و ارزشیابی بر اساس کارآموزی بالینی (برای رشته‌های پزشکی) پیش خواهیم گرفت.

5- ماهیت حساس و حیاتی رشته‌های علوم پزشکی

شاید مهم‌ترین دلیل مخالفت معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با برگزاری آزمون‌های پایان ترم به صورت مجازی، رسالت خطیر فارغ‌التحصیلان رشته‌های علوم پزشکی است.

یک پزشک، پرستار، داروساز یا سایر متخصصان علوم پزشکی در آینده با جان انسان‌ها سروکار خواهند داشت. کوچکترین نقص در دانش یا مهارت آن‌ها

می‌تواند به تشخیص اشتباه، تجویز نادرست دارو، خطای پزشکی و در نهایت مرگ یک بیمار منجر شود. بنابراین، هر اقدام آموزشی که کیفیت یادگیری را کاهش دهد - هرچند به ظاهر از سر دلسوزی برای کاهش استرس دانشجویان باشد - در حقیقت جان افراد جامعه را به خطر می‌اندازد. بنابراین معاونت آموزشی وزارت بهداشت تصریح می‌کند: «ما وظیفه داریم استانداردهای آموزشی را فدای آسان‌گیری نکنیم. فارغ‌التحصیلان کم‌سواد و فاقد مهارت‌های بالینی، تهدیدی مستقیم برای سلامت مردم هستند و وزارت بهداشت هرگز این مسئله را نادیده نخواهد گرفت.

در عین حال معاونت آموزشی وزارت بهداشت ضمن درک دغدغه دانشجویان درباره شرایط برگزاری آزمون‌های حضوری در شرایط فعلی کشور، تأکید می‌کند که چنانچه به هر دلیل شرایط برگزاری آزمون‌های پایان ترم به صورت حضوری مهیا نباشد، راه حل آن حذف نظارت و سنجش معتبر نیست، بلکه تلاش برای برگزاری آزمون‌های حضوری در شرایط با ثبات کشور و یا جایگزینی آن - در شرایطی که امکان برگزاری آزمون حضوری نیست - با روش‌های دیگر استاندارد سنجش میزان یادگیری است.